

15.6.2016

Valtion virkamieseettinen neuvottelukunta

Virkamies sosiaalisessa mediassa

Suositus

Virkamiehet ja muut julkisen hallinnon edustajat ovat erityisessä suhteessa kansalaisiin. Asema tuo mukanaan tärkeitä arvoja ja periaatteita. Virkamiehen toiminnan on oltava puolueetonta, riippumatonta ja tasapuolista.

Sosiaalisen median käyttö parantaa viranomaisten mahdollisuutta tavoittaa kansalaiset laajasti ja nopeasti. Se voi myös lisätä hallinnon läpinäkyvyyttä. Sosiaalisessa mediassa voi kertoa viranomaisen toimintatavoista ja palvella sen avulla kansalaisia. Virasto tai jo virkamiehen asema ja tehtävä sinänsä voivat edellyttää sosiaalisen median käyttöä. Sosiaalisen median käyttö on muutenkin suositeltavaa, koska sen vuorovaikutteisen luonteen ansiosta kansalaisyhteiskunnan eri osat voivat olla suoraan yhteydessä toisiinsa. Hyötyjen lisäksi hallinnon toimijoiden on oltava tietoisia myös kaikkeen viestintään liittyvästä vastuusta ja sosiaalisen median erityispiirteistä.

Virkamiehen on kaikessa vuorovaikutuksessa säilytettävä hyvät käytöstavat ja ehdottomasti vältettävä esittämästä henkilöitä tai ryhmiä koskevia hyvien tapojen vastaisia huomioita tai näkemyksiä. Nämä eettiset vaatimukset koskevat virkamiehiä sosiaalisessa mediassa niin työtehtävissä kuin yksityishenkilönäkin. Sosiaalisen median luonteen takia viestien vastaanottajan ei ole välttämättä helppo erottaa näitä rooleja. Suuren ja hajanaisen vastaanottajakunnan sisällä voi viestien tulkinta vaihdella, ja väärinymmärrysten ja tahallisten väärintulkintojen riski kasvaa. Tämän takia virkamiehen on oltava erityisen huolellinen ja harkitseva viestiessään sosiaalisessa mediassa.

Kun virkamies käyttää sosiaalista mediaa omalla ajallaan ja yksityishenkilönä, hänen on syytä muistaa oma asemansa ja vastuunsa virkamiehenä. Kaikkien virkamiesten on punnittava käyttäytymistään virka-aseman edellyttämällä tavalla, koska virkamies on myös hallinnon edustaja. Korkeilta virkamiehiltä ja erityistä julkista valtaa käyttäviltä odotetaan silti eniten harkintaa. Virkamiehen on toimittava sosiaalisessa mediassa yhtä vastuullisesti kuin muutenkin, mutta sosiaalisessa mediassa korostuu oma harkinta ajasta ja paikasta riippumatta. Verkkopohjainen sosiaalinen media on erityisen julkinen. Kerran lähetetty viesti on heti laajalle joukolle julkinen ja peruuttamaton, joten viestijän tulee noudattaa samanlaista harkintaa kuin hän noudattaisi puhuessaan julkisuudessa. On myös syytä huomioida, että sosiaalisen median suljetussa ryhmässä esitetyt viestit voivat tulla julkisiksi riippumatta niiden esittäjän toimenpiteistä tai tahdosta.

Sosiaalisen median kautta tapahtuva vuorovaikutus muuntuu ja kehittyä jatkuvasti tarjoten kansalaisille ja virkamieskunnalle välittömän mahdollisuuden keskusteluun. Virastoissa onkin syytä käydä säännöllisesti keskustelua virkamiesetiikasta yleensä ja myös virkamiehen toiminnasta sosiaalisessa mediasa.

Tausta

Valtion virkamieseettisen neuvottelukunnan tehtävänä on antaa yleisiä suosituksia virkamiesetiikasta. Neuvottelukunta päättää itse, mitä eettisiä ongelmia se ottaa ratkaistavakseen silloin kun toiminnan eettinen perusta näyttää olevan epäselvä.

Neuvottelukunnan tulee toimeksiantonsa mukaan tarkastella virkamiesetiikkaa myös laajemmasta näkökulmasta, osana poliittis-hallinnollista kokonaisuutta. Etiikkaan liittyvät myös virkamiesten ja poliitikkojen roolit yksityishenkilöinä tai roolit erilaisten ryhmien jäsenenä.

Neuvottelukunta korostaa valtionhallinnon olevan kansalaisten näkökulmasta kokonaisuus. Kansalaiset muodostavat käsityksensä hallinnosta sekä virkamiesten että poliittiseen luottamustehtävään valittujen toiminnan perusteella.

Neuvottelukunnan mielestä viestinnän laatu sosiaalisessa mediassa vaatii Suomessa huomiota. Hallinnon toimijoiden oman toimintatavan tulisi olla myönteinen esimerkki vastuullisesta toiminnasta sosiaalisessa mediassa.

Tässä suosituksessa korostetaan sosiaalisen median asiallista käyttöä. Sosiaalisella medialla tarkoitetaan verkkoviestintäympäristöjä (kuten yhteisöjä, mediapalveluita, blogipalveluita), joissa jokaisella käyttäjällä on mahdollisuus olla paitsi vastaanottaja myös aktiivinen viestijä ja sisällön tuottaja.